

**Informacja n/t działalności w zakresie gospodarki odpadami
komunalnymi w Mieście Łaziska Górne (wrzesień 2025 rok)**

W Mieście Łaziska Górne, odbieranie i zagospodarowanie odpadów z nieruchomości obsługiwanych w ramach systemu gminnego realizuje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. (dalej: PGKiM), ul. Energetyków 5 w Łaziskach Górnych.

Miasto Łaziska Górne posiada umowę w tym zakresie obowiązującą do końca 2025r. Obecnie realizowana jest procedura udzielenia zamówienia w trybie „in house” na „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w Mieście Łaziska Górne na rok 2026”.

Zgodnie z zapisami art. 6f ust 3 i 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 733), rozliczenie z wykonawcą usługi odbioru i zagospodarowania odpadów odbywa się od każdej tony odpadów odebranych i od każdej tony odpadów zagospodarowanych, zatem miesięczny koszt odbioru i zagospodarowania odpadów jest ściśle uzależniony od masy wytworzonych odpadów komunalnych przez mieszkańców.

Łączna wartość wynagrodzenia z tytułu realizacji umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w Mieście Łaziska Górne w 2024 roku wyniosła 8 843 290,76 zł.

Na podstawie sprawozdań, łączna masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych z terenu całego miasta (nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i pozostałych – nieruchomości niezamieszkałe) wynosiła w 2024 roku 9 937,56 ton (bez odpadów remontowo - budowlanych, których masa wyniosła 653,37 ton). Łączna masa odpadów komunalnych zebranych i odebranych wynosiła zatem 10 590,93 ton, w tym łącznie odebrano 4814,13 ton niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01), z czego 4261,03 ton niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01) odebrano z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. Łączna masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu wynosiła 3725,7070 ton. W punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych zebrano od mieszkańców łącznie 2233,69 ton odpadów, w tym 653,37 ton (odpadów remontowo – budowlanych). Ww. masy nie uwzględniają odpadów ulegających biodegradacji poddawanych kompostowaniu w przydomowych kompostownikach na terenie zabudowy jednorodzinnej.

Zgodnie z art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach „*Gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej – 45 % wagowo za rok 2024*”.

Na podstawie sprawozdania otrzymanego od PGKiM oraz sprawozdań od podmiotów świadczących usługi odbierania i zbierania odpadów komunalnych na terenie naszego Miasta, osiągnęliśmy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu jedynie na poziomie 39,48 %.

Oznacza to, iż brakujące 5,52% do ustawowo wymaganego poziomu 45% powoduje, iż kara za brak osiągniętego poziomu wyniosłaby dla Miasta Łaziska Górne 188,367.78 zł.

Karę wylicza się na podstawie art. 9x ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: ucp), jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na składowisku, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 290 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, i brakującej masy odpadów komunalnych wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

W związku z tym, iż w marcu br. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy zakończył prace nad realizacją przedsięwzięcia pn.: "Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce", a wyniki tej ekspertyzy zostały ogłoszone przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, w celu wykorzystywania ich przez gminy do obliczania ilości bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła za rok 2024 i lata kolejne (zgodnie z pkt. 10 załącznika nr II do decyzji wykonawczej komisji (UE) 2019/1004, Burmistrz Miasta postanowił złożyć korektę swojego sprawozdania. W korekcie tej zostały uwzględnione dane powierzchni terenów zielonych znajdujących się w gospodarstwach domowych i użytkowanych przez mieszkańców gospodarstw (pielenie, koszenie, grabienie itd.), poddających kompostowaniu odpady w danym roku, [m²] w przydomowych kompostownikach.

Z ekspertyzy bowiem wynika, iż średnio rocznie w Polsce z 1 m² terenu zielonego stanowiącego część gospodarstwa domowego i użytkowanego przez to gospodarstwo, powstało 1,44 kg bioodpadów zielonych przekazywanych do kompostowników przydomowych.

Obecnie trwają uzgodnienia ze Śląskim Urzędem Marszałkowskim w sprawie ostatecznych danych zawartych w korekcie sprawozdania. Z rozmów jednak wynika, iż Miasto Łaziska Górne osiągnie wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za 2024 r. w wysokości 45% i uniknie kary za nieosiągnięcie tego poziomu.

W Łaziskach Górnych przy ul. Łazy 7A funkcjonuje punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych - PSZOK. Punkt posiada utwardzony teren, zadaszenie – wiatę, pod którą znajdują się pojemniki na odpady niebezpieczne,

szeroką bramę wjazdową, aby umożliwić samochodom odbierającym odpady swobodny wjazd i manewrowanie przy załadunku i rozładunku kontenerów.

Cały teren PSZOK-u jest ogrodzony i monitorowany. Podmiotem obsługującym punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. z siedzibą w Łaziskach Górnych przy ul. Energetyków 5.

System odbioru odpadów jest ciągle doskonalony, nastawiony na realizację uzasadnionych potrzeb mieszkańców i osiągnięcie wysoko postawionych wskaźników. W ramach systemu zorganizowano:

- a) mobilną aplikację „Eco Harmonogram” umożliwiającą mieszkańcom dostęp do terminów odbioru odpadów, powiadomień, zgłoszeń, informacji dot. limitów do wykorzystania, informacji edukacyjnych w zakresie segregacji odpadów i regulaminu i zasad funkcjonowania PSZOK,
- b) elektroniczne karty identyfikacyjne upoważniające mieszkańców do korzystania z PSZOK w celu uszczelnienia systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Rozważa się wprowadzenie dodatkowego warunku korzystania z PSZOK tj. wraz z kartą identyfikacyjną upoważniającą mieszkańców do korzystania z PSZOK wymagana będzie karta mieszkańca,
- c) system selektywnego odbierania frakcji popiołu z palenisk domowych,
- d) system zagospodarowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych,
- e) od lipca br. wprowadzenie do każdego wydania Gazety Łaziskiej serii artykułów „Segregacja odpadów – to ma sens”. Dotychczas ukazały się artykuły nt. zachęcenia mieszkańców do segregacji odpadów, do kompostowania odpadów w przydomowych kompostownikach opisano, gdzie trafiają odpady odebrane spod posesji mieszkańców i co się dalej z nimi dzieje. W przygotowaniu jest artykuł o zaletach segregacji bioodpadów i dzieleniu ich na odpady kuchenne i odpady zielone,
- f) druk ulotek o tematyce gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 24 listopada 2020r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym mieszkańcom przysługuje zwolnienie w wysokości 2 zł miesięcznie od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość, której właściciel zadeklarował kompostowanie bioodpadów.

Największym problemem w gospodarce odpadami komunalnymi jest dotrzymanie rosnących z roku na rok wymaganych poziomów recyklingu.

Wymagany przepisami poziom, zgodnie art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. 2025 poz. 733) za 2025 rok - 55%, za 2026 rok - 56% (aż do 65% od 2035 r.).

Wychodząc naprzeciw tym wymaganiom, Wydział Gospodarki Mieniem i Ochrony Środowiska planuje jeszcze w tym roku rozpocząć kontrolę

kompostowników, w celu uwzględnienia ich w przyszłorocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, składanym do Marszałka Województwa Śląskiego i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Sytuacja bieżąca:

Wydatki związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy w Mieście Łaziska Górne w 2025 roku kształtują się następująco:

Lp.	Miesiąc	Kwota
1.	Styczeń	648 526,54 zł
2.	Luty	399 390,67 zł
3.	Marzec	585 138,80 zł
4.	Kwiecień	575 663,87 zł
5.	Maj	532 544,62 zł
6.	Czerwiec	501 031,98 zł
7.	Lipiec	590 567,82 zł
8.	Sierpień	472 057,11 zł

Łącznie od stycznia do sierpnia 2025 roku odebrano od mieszkańców i zebrano w PSZOK następujące masy odpadów komunalnych:

Lp.	Miesiąc-	Łączna masa odpadów komunalnych odebranych sprzed posesji (Mg) ton	Łączna masa odpadów zebranych w PSZOK (Mg) ton	Łączna masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych (Mg) ton
1.	Styczeń	685,080	138,981	824,061
2.	Luty	412,00	117,340	529,34
3.	Marzec	595,130	175,620	770,75
4.	Kwiecień	578,010	230,420	808,43
5.	Maj	534,050	300,643	834,693
6.	Czerwiec	496,160	297,520	793,68
7.	Lipiec	581,700	271,360	853,06
8.	Sierpień	463,870	215,392	679,262
Razem		4 346,00	1 747,276	6 093,276

Oprócz prawidłowo działającego systemu selektywnego odbierania i zbierania odpadów po stronie miasta, istotny wpływ na osiąganie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu ma funkcjonowanie i sprawność instalacji, do których dostarczane są odpady i możliwość ich sprzedaży recyklerom.

Dostrzega się konieczność zmian niektórych zapisów ustawowych np. dotyczących kwestii recyklingu i możliwości zaliczania poszczególnych procesów do poziomu uzyskiwanych przez miasto wskaźników, dostosowania wymagań (poziomów) do tych, które są realnie możliwe do osiągnięcia, rozwiązań systemowych w postaci Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta i Systemu Kaucyjnego.

SYSTEM KAUCYJNY

Zgodnie ze stanowiskiem **Ministerstwa Klimatu i Środowiska**, które prezentujemy poniżej:

„od 1 października 2025 roku zacznie obowiązywać w Polsce system kaucyjny. Wprowadzone nowelizacją ustawy kaucyjnej zmiany mają na celu doprecyzowanie przepisów dotyczących wydawania, cofania i zmieniania zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego. Nowelizacja uwzględnia również postulaty branży dotyczące m.in. podążania kaucji za opakowaniem w całym łańcuchu sprzedaży, wyłączenie opakowań po produktach mlecznych czy wprowadzenia zharmonizowanego systemu oznakowania.

Zasady działania systemu

1. *Przy zakupie napoju w opakowaniu z logotypem od klienta pobierana będzie kaucja.
WAŻNE: kaucja zostanie doliczona do ceny napojów dopiero przy kasie,*
2. *Wszystkie jednostki handlowe, niezależnie od ich powierzchni, jeżeli oferują napoje w opakowaniach objętych systemem, będą pobierały kaucję.
WAŻNE: nie ma tu znaczenia profil działalności danego sklepu tylko oferowane produkty,*
3. *Opakowania objęte systemem będą odpowiednio oznakowane, logotypem systemu kaucyjnego.
WAŻNE: nie będzie możliwości odebrania kaucji za opakowania bez logotypu,*
4. *Kaucję będzie można odebrać przy zwrocie opakowania.
WAŻNE: przy zwrocie opakowań, w celu odzyskania kaucji, nie będzie wymagane okazanie paragonu,*
5. *Opakowanie można będzie zwracać w dowolnym punkcie zbiórki - Obowiązek zbierania opakowań objętych systemem nałożony jest na sklepy powyżej 200 m², a małe sklepy poniżej 200 m² mogą dobrowolnie przystępować do systemu.
WAŻNE: opakowań nie należy zgniatać przed oddaniem do punktu zbiórki,*
6. *Wprowadzono wymóg utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu odbierania opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym w każdej gminie.
WAŻNE: możliwe będzie tworzenie punktów zbierania pustych opakowań poza jednostkami handlowymi.*

Jakie korzyści da wprowadzenie systemu?

- *zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska przez odpady opakowaniowe,*
- *zwiększenie poziomu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,*
- *zwiększenie poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych,*
- *stworzenie pozytywnych nawyków dot. segregowania odpadów.”*

A jak jest w rzeczywistości? *

Poniżej przedstawiamy stanowisko wyrażone w komentarzu pani Anny Barczak zawarte w komentarzu LEX:

*„Według art. 8 pkt 13a ustawy z 13.06.2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – dalej u.g.o.o. – **pod pojęciem systemu kaucyjnego rozumie się** system, w którym przy sprzedaży produktów w opakowaniach na napoje jednorazowego albo wielokrotnego użytku, o których mowa w załączniku nr 1a do u.g.o.o., będących napojami, pobierana jest kaucja, która jest zwracana użytkownikowi końcowemu w momencie zwrotu odpowiednio opakowania objętego systemem kaucyjnym albo odpadu opakowaniowego powstałego z opakowania objętego systemem kaucyjnym.*

System rozszerzonej odpowiedzialność producenta – dalej ROP polega na tym, że to wprowadzający na rynek produkty w opakowaniach ponoszą odpowiedzialność finansową, a także organizacyjną związaną ze zbiórką produktów w całym cyklu ich życia, kiedy stają się odpadami (art. 3 ust. 1 pkt 28a ustawy z 14.12.2012 r. o odpadach – dalej u.o.). Wdrożenie do polskiego porządku prawnego systemu ROP będzie skutkiem transpozycji **dyrektywy SUP** (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko - dalej SUP)) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z 19.11.2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy – dalej dyrektywa 2008/98/WE. Czas na jego wprowadzenie upływał 5.01.2023 r. (art. 17 dyrektywy SUP).

Aktualnie w Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad wypracowaniem nowego modelu ROP dla opakowań (Interpelacja nr 7766 w sprawie systemu kaucyjnego i systemu ROP: www.sejm.gov.pl).

System kaucyjny a system ROP – wpływ na gospodarowanie odpadami komunalnymi:

Zgodnie z art. 8 dyrektywy SUP, system ROP dla państw członkowskich Unii Europejskiej ma charakter obligatoryjny. Według art. 9 dyrektywy SUP ustanowienie systemu kaucyjnego jest natomiast fakultatywne. **W Polsce przyjęto odwrotną kolejność** przez uchwalenie ustawy nowelizacyjnej z 13.07.2023 r. Skutki takich rozwiązań prawnych spowodują, że **system zbierania i recyklingu opakowań w obecnej formie ujemnie wpłynie na gminną gospodarkę odpadami**. System kaucyjny nie rozwiązuje bowiem problemu zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych. **Dotyczy on tylko wybranych odpadów opakowaniowych, wyjętych z grupy odpadów komunalnych**, których definicja wynika z art. 3 ust. 1 pkt 7 u.o.

Fracje odpadów opakowaniowych, objęte systemem kaucyjnym, charakteryzują się największą wartością ekonomiczną. **Z gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi zostaną wyłączone odpady wartościowe i łatwo poddawane recyklingowi**. Konsekwencją tego będzie wyeliminowanie z systemów gminnych tych odpadów opakowaniowych, których przetwarzanie jest najbardziej opłacalne.

System kaucyjny jest rozwiązaniem fragmentarycznym, a z powyższego wynika, że dotyczyć będzie niewielkiej części masy odpadów komunalnych. Z przeprowadzonych badań przez Deloitte w 2019 r. wynika, że system kaucyjny obowiązkowy dla butelek PET, butelek szklanych, puszek aluminiowych oraz opakowań wielomateriałowych do płynnej żywności pokryje około 30% opakowań wprowadzonych do gospodarstw domowych, a przy założeniu zbiórki na poziomie 91% odpady te stanowią w przybliżeniu 6% całkowitej masy zebranych odpadów komunalnych.

Artykuł 8a dyrektywy 2008/98/WE zakłada, że **jeżeli system ROP zostanie wdrożony w sposób zgodny z przepisami unijnymi, to wówczas powinien w wyraźny sposób określać role i obowiązki wszystkich odpowiednich zaangażowanych podmiotów, w tym producentów produktów, wprowadzających produkty do obrotu** w państwie członkowskim, organizacji realizujących w ich imieniu obowiązki wynikające z rozszerzonej odpowiedzialności producenta, prywatnych lub publicznych podmiotów gospodarujących odpadami, władz lokalnych oraz, w stosownych przypadkach, podmiotów zajmujących się ponownym użyciem i przygotowaniem do ponownego użycia oraz przedsiębiorstw gospodarki społecznej.

Rozwiązaniem dla kompleksowego ujęcia systemu gospodarki odpadami opakowaniowymi jest wejście w życie w pierwszej kolejności systemu ROP, a następnie systemu kaucyjnego, stanowiącego jego dopełnienie.

Systemy gospodarowania odpadami komunalnymi wg ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

Aktualnie mamy dwa rodzaje systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. Choć systemy te nie są doskonałe, to jednak są elastyczne i pozwalają w pewnym stopniu chronić właścicieli nieruchomości (mieszkańców) przed wahaniami cen na rynku surowców i w większym stopniu uwzględniać aspekty środowiskowe. Wdrożenie systemu kaucyjnego w

proponowanej formie wpłynie na funkcjonowanie tych systemów, i to w sposób raczej negatywny.

System kaucyjny jest wyzwaniem dla polskich gmin.

Wdrożenie systemu kaucyjnego w obecnej postaci prowadzi do gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach dwóch systemów, tj. kaucyjnego (regulowanego ustawą o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi) i gminnego (regulowanego w ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach). System kaucyjny dotyczy tylko opakowań i odpadów opakowaniowych, natomiast system gminny – wszystkich odpadów komunalnych, z wyjątkiem opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym. Nowelizacja z 2024 r. wprowadziła regulację zgodnie, z którą odpady opakowaniowe pochodzące z systemu kaucyjnego uznaje się za odpady opakowaniowe pochodzące z gospodarstw domowych (art. 20 ust. 4a u.g.o.o.).

Zgodnie z art. 3 ust. 2aa u.c.p.g. punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK-i) mogą jednak zapewnić przyjmowanie opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym na podstawie umowy z podmiotem reprezentującym. Brak jest jednak w tym zakresie szczegółowych rozwiązań prawnych. W pewnym stopniu sytuację tę poprawia znówelizowany art. 40g ust. 1 pkt 1 u.g.o.o. Nowelizacja z 2024 r. dodała, że system kaucyjny obejmuje terytorium kraju przez zapewnienie w każdej gminie co najmniej jednego stacjonarnego punktu odbierania opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym od użytkowników końcowych.”

Zaznaczenia wymaga fakt, iż zgodnie z art. 9na 1a. u.c.p.g., w sprawozdaniu przedstawianym przez podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych **nie uwzględnia się masy zebranych** przez podmiot prowadzący punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych **odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym** w rozumieniu art. 8 pkt 13a ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi i odebranych w ramach tego systemu. Oznacza to, że gminy mogą zbierać odpady objęte systemem kaucyjnym, jednak nie mogą ich uwzględnić w rocznym sprawozdaniu, co ma znaczący wpływ na osiągnięte przez gminy poziomy recyklingu.

Kontynuując za panią Anną Barczak:

„Funkcjonowanie systemu kaucyjnego w praktyce prowadzić będzie do dwuwładzy w gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Z jednej strony jest to „władztwo gminy”, z drugiej – organizacji de facto reprezentujących producentów opakowań. Przepis art. 40g ust. 9 u.g.o.o. stanowi *expressis verbis*, że podmiotowi reprezentującemu przysługuje prawo własności odpadów powstałych z opakowań, o których mowa w załączniku nr 1a do u.g.o.o., zebranych w ramach systemu kaucyjnego, prowadzonego przez ten podmiot. Taki układ władzy przyczyni się do działań konkurencyjnych na rynku odpadowym, niesprzyjających rozwiązaniu problemów dotyczących zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych. **Zbiórka wszystkich odpadów komunalnych, w tym także objętych systemem kaucyjnym, powinna być pod nadzorem i we władztwie tylko jednego podmiotu, w tym przypadku gminy, gdyż jest ona nadal odpowiedzialna za poziomy recyklingu, edukację oraz ustalanie i pobieranie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.** Takie rozwiązania przyczynią się do efektywnej realizacji zadań gminy i jej odpowiedzialności za całokształt gospodarki odpadami komunalnymi, do których jest zobowiązana.

Wpływ systemu kaucyjnego na poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:

Zgodnie z art. 3b ust. 1 pkt 5 i 15 u.c.p.g. w 2025 r. recyklingowi ma podlegać 55% odpadów komunalnych, w 2035 r. – 65%. Według danych GUS w latach 2020–2022 polskie gminy poddawały recyklingowi około 27% wszystkich odpadów komunalnych.

Zmiana struktury strumienia odpadów komunalnych na skutek wprowadzenia systemu kaucyjnego wpłynie na możliwość realizacji ww. obowiązków w praktyce. **Gminy będą miały problemy z wykazaniem osiągniętych przez nie poziomów przygotowania do**

ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, o których wspomina art. 3b u.c.p.g. Z założeń systemu kaucyjnego jasno wynika, że zniesiona jest odpowiedzialność gmin za odbiór i zagospodarowanie odpadów opakowaniowych (art. 40g ust. 9 u.g.o.o.). Ponadto z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika, że w sprawozdaniach, o których mowa w art. 9na i 9nb u.c.p.g., nie uwzględnia się masy zebranych przez wskazane tam podmioty odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym i odebranych w ramach tego systemu.

Zmiany legislacyjne powinny zmierzać do zmiany odpowiedzialności gminy w zakresie osiągania powyższych poziomów, tym bardziej że przepisy unijne, określając poziomy recyklingu, adresują je do państw członkowskich. Nie ma zatem przeszkód prawnych, aby dokonać zmian w realizacji przez gminy wyżej wskazanych obowiązków, np. przez zmniejszenie poziomów recyklingu odpadów komunalnych.

Wpływ systemu kaucyjnego na efektywność instalacji komunalnych:

Zasady funkcjonowania systemu kaucyjnego wpłyną na działania instalacji komunalnych, o których mowa w art. 35 ust. 6 u.o., niezbędnych do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów opakowaniowych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów. Instalacje komunalne wprowadzono do polskiego porządku prawnego 6.09.2019 r. Były one projektowane i tworzone na podstawie zakładanego strumienia odpadów komunalnych i jego morfologii (art. 3 ust. 1 pkt 7 u.o.). System kaucyjny natomiast przyczyni się do spadku ich rentowności wobec usunięcia z „żółtego worka” butelek PET i puszek aluminiowych, dzieląc strumień odpadów na mniejsze strumienie. Do instalacji komunalnych będą trafiać odpady, których wartość recyklingowa, a co za tym idzie – ekonomiczna, będzie zdecydowanie niższa lub często wymagająca dofinansowania. Instalacje komunalne mogą mieć zatem problem z wykorzystaniem swoich możliwości produkcyjnych, gdyż system gminny nie będzie w stanie zabezpieczyć odpowiedniej ilości odpadów tam trafiających.

Wpływ systemu kaucyjnego na gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi:

System kaucyjny będzie miał wpływ na funkcjonowanie gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, a zwłaszcza na jego głównych uczestników, tj. właścicieli nieruchomości. Będzie uciążliwy w szczególności dla osób mieszkających w małych mieszkaniach i spożywających dużą ilość napojów, zawartych w szczególności w butelkach PET (ogromna objętość dodatkowa odpadów niezniesionych), co może generować wyposażenie nieruchomości w dodatkowy pojemnik. **Gminy, tracąc masę powyższych odpadów przynoszących zyski, będą miały problem ze środkami finansowymi pokrywającymi działalność systemów gminnych, których głównym źródłem finansującym te systemy są opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi** (art. 6r u.c.p.g.). Z pozostałymi odpadami opakowaniowymi, nieobjętymi kaucją, dalej będą problemy natury prawnej i technicznej (niski poziom recyklingu, nielegalne składowiska odpadów).

W związku z tym niezbędne jest wprowadzenie rozwiązań prawnych na etapie produkcji opakowań, żeby poprawić ogólnie sytuację. **Tymczasem o cyklu życia produktu, jego zdolności do przetworzenia oraz ilości wytwarzanych odpadów decyduje przede wszystkim system ROP, do którego przyjęcia Polska od dawna jest zobowiązana przez prawo unijne.**

Nowelizacja z 2024 r. zmieniła także treść art. 44 ust. 1 u.g.o.o. Zgodnie z obecnym brzmieniem, przepis ten stanowi, że przedsiębiorca prowadzący jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży nie większej niż 200 m², w której użytkownikom końcowym są oferowane produkty będące napojami w opakowaniach na napoje objętych systemem kaucyjnym, o których mowa:

1) poz. 1 i 2 załącznika nr 1a do ustawy - jest obowiązany do uczestniczenia w systemie kaucyjnym co najmniej w zakresie pobierania kaucji oraz może uczestniczyć w tym systemie w zakresie zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych;

2) poz. 3 załącznika nr 1a do ustawy - jest obowiązany do uczestniczenia w systemie kaucyjnym co najmniej w zakresie pobierania i zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań.

Z kolei przedsiębiorca prowadzący jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży powyżej 200 m², w której użytkownikom końcowym są oferowane produkty będące napojami w opakowaniach na napoje objętych systemem kaucyjnym, jest obowiązany uczestniczyć w systemie kaucyjnym w zakresie co najmniej pobierania i zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych (ust. 2).

Nowelizacja z 13.07.2023 r. zakłada, że do systemu obowiązkowo zostaną włączone duże sklepy o powierzchni powyżej 200 m², które będą zobowiązane odbierać puste opakowania i oddawać kaucję. Mniejsze placówki będą mogły uczestniczyć w systemie dobrowolnie, choć będą musiały pobrać kaucję. **Dane wskazują, że w 1/4 gmin w Polsce nie ma tak dużych placówek handlowych, a jeden recyklomat w gminie nie rozwiąże problemów na jej obszarze.** W Polsce obszary wiejskie zajmują ok. 93% powierzchni kraju, a według danych GUS zamieszkuje je do 40% populacji. Dlatego też przepisy będą rodziły skutki dla gmin wiejskich, niemających sklepów wielkopowierzchniowych, w których na ogół będą oddawane opakowania objęte kaucją.

Mieszkańcy gminy będą – w niektórych sytuacjach – podwójnie płacili za gospodarkę opakowaniami. Tak będzie w przypadku, w którym opakowanie objęte systemem kaucyjnym trafi do PSZOK-u (art. 3 ust. 2aa u.c.p.g.). Za jego zagospodarowanie zapłacą mieszkańcy w ramach gminnej opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi, pomimo że zostanie to już sfinansowane opłaconą kaucją.

Z regulacji tworzących system kaucyjny jasno wynika, kto jest właścicielem odpadów objętych tym systemem (art. 40g ust. 9 u.g.o.o.). Odpady opakowaniowe mogą być jednak pod kontrolą wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Według art. 3 ust. 2aa u.c.p.g. do PSZOK-u będą mogły trafiać odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym na podstawie umowy zawartej pomiędzy podmiotem je prowadzącym a podmiotem reprezentującym. Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi nie zawierają jednak regulacji na temat szczegółów dotyczących tej umowy. Istotne są przede wszystkim źródła finansowania zagospodarowania owych odpadów w ramach PSZOK-u. Do rozwiązania tej wątpliwości zastosowanie ma art. 40i ust. 1 pkt 6 u.g.o.o., który stanowi, że zadaniem podmiotu reprezentującego w ramach systemu kaucyjnego, jest „finansowanie kosztów zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych przez [...] inny punkt zbierający opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym”. W ramach tego innego punktu mieści się PSZOK. Są to zbyt ogólne założenia, które wymagają doprecyzowania.

Z art. 9na u.c.p.g. wynika zatem, że w sprawozdaniach składanych przez podmioty prowadzące PSZOK-i wykluczone są odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym. Z kolei art. 3 ust. 2aa u.c.p.g. umożliwia przyjmowanie takich opakowań i odpadów opakowaniowych przez PSZOK-i.

Przepis art. 40p ust. 2 u.g.o.o. zakłada, że podmiot reprezentujący przekazuje wójtowi, (burmistrzowi, prezydentowi miasta, związkowi międzygminnemu albo związkowi metropolitalnemu) sprawozdanie o odpadach opakowaniowych (z załącznika nr 1a do u.g.o.o.), odebranych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym na terenie danej gminy. Tym innym punktem zbierającym opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym na terenie danej gminy będą m.in. PSZOK-i. Poza tym art. 40p u.g.o.o. w ust. 3 stanowi, że sprawozdanie obowiązkowo powinno zawierać informacje o masie:

a) poszczególnych rodzajów zebranych odpadów opakowaniowych oraz sposobie ich zagospodarowania wraz ze wskazaniem nazwy i adresu instalacji, do których zostały one przekazane,

b) pozostałości z sortowania odpadów opakowaniowych powstałych z zebranych odpadów opakowaniowych, przekazanych do składowania albo do termicznego przekształcania,

c) odpadów opakowaniowych przygotowanych do ponownego użycia i do recyklingu, powstałych z zebranych odpadów opakowaniowych.

Składanie sprawozdań z art. 40p u.g.o.o. ma mieć miejsce w terminie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy. Z kolei wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobligowany do złożenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy (art. 9q u.c.p.g.).

Obowiązki sprawozdawcze a kontrola wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i marszałka województwa:

Przepisy ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadzają dla podmiotu reprezentującego obowiązki sprawozdawcze, z którymi wiąże się z kolei zadania kontrolne samorządowych organów ochrony środowiska. Na podstawie prowadzonej ewidencji podmiot reprezentujący, zgodnie z art. 40o u.g.o.o., będzie corocznie składał, za pośrednictwem BDO, w terminie do 15 marca, sprawozdania za poprzedni rok kalendarzowy zawierające informacje, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 2b u.o. Z kolei art. 45b u.g.o.o. zobowiązuje podmiot reprezentujący do sporządzenia i złożenia za pośrednictwem BDO marszałkowi województwa rocznego sprawozdania, w terminie do 15 marca za poprzedni rok rozliczeniowy, oddzielnie dla każdego wprowadzającego napoje w opakowaniach, który przystąpił do systemu kaucyjnego. Natomiast art. 45c u.g.o.o. stanowi, że wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 40h ust. 3 u.g.o.o., są obowiązani sporządzić i złożyć marszałkowi województwa roczne sprawozdanie, na zasadach określonych w dziale V rozdziale 2 u.o.

Dodatkowo podmiot reprezentujący będzie obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania o odebranych odpadach opakowaniowych z jednostek handlowych oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym na terenie danej gminy. Sprawozdanie to będzie przekazywane wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) w terminie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy (art. 40p u.g.o.o.).

Według art. 8 nowelizacji z 13.07.2023 r. powyższe podmioty obowiązane do sporządzania i składania sprawozdań sporządzą i złożą je po raz pierwszy za rok 2025.

Zadania marszałka województwa mają charakter kontroli weryfikacyjnej. Przepis art. 77 u.o. wyraźnie wskazuje czynności, do których jest obowiązany ten organ, w przypadku wadliwie złożonego sprawozdania. Z kolei art. 40p u.g.o.o. nie przewiduje takich uprawnień dla wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Weryfikuje je dopiero WIOŚ, na etapie nakładania administracyjnej kary pieniężnej (art. 56 ust. 1 pkt 10o u.g.o.o.).

Podsumowanie:

Aby zakończyć wprowadzanie kolejnych rewolucji w gospodarce odpadami komunalnymi, nowelizacja przepisów powinna zmierzać w trzech kierunkach, tj.: wdrożenie systemu ROP, dokonanie zmian w systemie kaucyjnym i uchwalenie nowej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ponadto:

Z uwagi na konieczność ograniczania kosztów transportu i zagospodarowania odebranych i zebranych bioodpadów w PSZOK podejmowane są działania zmierzające do powstania w rejonie składowiska przy ul. Łazy kompostowni na potrzeby miasta. Przedsięwzięcie zostało wprowadzone do Planu Gospodarki Odpadami Województwa Śląskiego. Działania te wpisują się w ideę gospodarki o obiegu zamkniętym. Realizacja tego przedsięwzięcia uzależniona jest od możliwości finansowych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Łaziskach Górnych oraz ewentualnego pozyskania dofinansowania tego przedsięwzięcia ze źródeł zewnętrznych.

W związku z nieprawidłowościami w gromadzeniu odpadów komunalnych na nieruchomościach zabudowy wielorodzinnej zostało zorganizowane spotkanie z przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych. Na ww. spotkaniu zostały omówione następujące kwestie:

- logistyka odbioru odpadów w przypadku blokady miejsc gromadzenia odpadów przez zaparkowane pojazdy, brak segregacji lub nieprawidłowa segregacja odpadów, strumień odpadów od przedsiębiorców w pojemnikach przeznaczonych dla mieszkańców,
- problemy z odpadami wielkogabarytowymi – ich składowanie, ilość, wystawianie przed harmonogramowym odbiorem, brak dostępu lub znaczące utrudnienia w odbiorze odpadów wielkogabarytowych gromadzonych w altanach, wystawianie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz opon przy altanach,
- zanieczyszczenia wokół altanek śmietnikowych.

Ustalenia pomiędzy Urzędem a Spółdzielniami Mieszkaniowymi są realizowane.

W Łaziskach Górnych funkcjonuje aplikacja Eco Harmonogram, dzięki której mieszkańiec może sprawdzić harmonogram odbioru odpadów komunalnych na swojej ulicy, a także otrzymywać stosowne powiadomienia o zbliżającym się terminie odbioru odpadów. W aplikacji tej znajdują się również informacje dotyczące Punktu Selektywnego Zbieraniu Odpadów Komunalnych (PSZOK), godzin otwarcia PSZOK, jak segregować odpady itp. Aplikacja jest darmowa do pobrania na telefon.

Gminy mają obowiązek prowadzenia selektywnego zbierania odpadów typu odzież i tekstylia. Obecnie obowiązek ten miasto Łaziska Górne realizuje w ramach przyjmowania tych odpadów w PSZOK. Z przeprowadzonych kontroli w terenie wynika, iż zbiórka odpadów tekstylnych jest prowadzona w kontenerach Polskiego Czerwonego Krzyża, Fundacji DAR oraz PHU Nora, które są rozmieszczone w wybranych punktach na terenie Miasta Łaziska Górne. W artykule „Popularne kontenery znikają z Polski. Odbierający ubrania wskazali powód”** szczegółowo opisano problem wprowadzonej zbiórki odzieży i tekstyliów. I tak:

„Nowe przepisy w sprawie segregacji tekstyliów wiązały się z drastycznym pogorszeniem jakości ubrań oddawanych do kontenerów na odzież używaną. Wspólna działalność z PCK w ostatnim czasie stała się niestety nieopłacalna - powiedział rzecznik prasowy firmy Wtórpol Mateusz Bolechowski.(...)

Bolechowski zaznaczył, że dotychczasowa współpraca z PCK była dobra - przede wszystkim dla środowiska i dla ludzi - a jej model się sprawdzał, ponieważ zyski z przetwarzania i ponownego wykorzystywania ubrań w dobrym stanie pozwalały firmie samodzielnie pokrywać straty wynikające z kosztów utylizacji odzieży najgorszej jakości.

Sytuacja zmieniła się - jak powiedział - po wprowadzeniu nowych regulacji dotyczących segregacji tekstyliów jako odrębnej frakcji odpadów. Zgodnie z obecnymi przepisami od 1 stycznia 2025 r. odpady tekstylne nie mogą być już

przez konsumentów wyrzucane do kontenerów z odpadami zmieszanymi, a obowiązek ich przyjmowania mają PSZOK-i. Według Bolechowskiego w krótkim czasie znacząco wzrosła ilość odzieży, która trafiała do pojemników, ale wiązało się to z drastycznym pogorszeniem jakości tych ubrań.

Za każdy kilogram odzieży z pojemników PCK dostawał konkretną kwotę. Wtórpol ubrania przetwarzał, a te najlepszej jakości kierował ponownie do sprzedaży albo na eksport, żeby przedłużyć ich cykl życia. „Z tego, co było najgorszej jakości, wytwarzaliśmy i wytwarzamy nadal paliwo alternatywne. Niestety, nie jest to rentowne działanie. Dziś jest tak, że żeby ktoś odebrał od nas paliwo alternatywne, musimy mu dopłacić do każdej tony. Na skutek rosnącej ilości najgorszej jakości ubrań ponosiliśmy koszty organizacji zbiórki, transportu, sortowania, potem wytwarzania paliwa alternatywnego i jego oddawania z dopłatą dla odbiorcy. Przyszedł taki moment, w którym nie byliśmy już w stanie pokrywać tych kosztów sami” - wskazał rzecznik firmy.

Bolechowski zaznaczył, że obecnie kontenery są zbierane przez firmę, jednak nie wiadomo jeszcze, jaki będzie ich los. "Mówimy o tysiącach pojemników, więc na pewno będziemy musieli wspólnie z PCK jakoś ten problem rozwiązać" - podkreślił.

Specjalista ds. relacji z mediami w Biurze Zarządu Głównego PCK Agnieszka Supińska przekazała, że do 28 tys. kontenerów PCK rozmieszczonych na terenie całego kraju co roku trafiało ok. 70 tys. ton odzieży.

PCK analizuje obecnie różne możliwości kontynuowania zbiórki. Część kontenerów należy do organizacji i w przypadku znalezienia nowego partnera może zostać ponownie umieszczona w przestrzeni publicznej. Używaną odzież w dobrym stanie wciąż można przekazywać do lokalnych oddziałów organizacji, skąd trafia ona bezpośrednio do osób najbardziej potrzebujących."

Należy tu podkreślić, iż zbiórka w kontenerach dotyczyła odzieży, tekstyliów i nie były to odpady. W momencie wprowadzenia przepisów obowiązujących od stycznia 2025 r. odzież i tekstylia stały się odpadem, dla których brak jest instalacji mogących przetworzyć te odpady.

W dniu 27.08.2025 r. do tutejszego Urzędu wpłynęło pismo firmy WTÓRPOL Sp. z o. o. dot. oferty współpracy w zakresie zbierania zużytej odzieży. Firma proponuje obsługę odpowiednio oznakowanych kontenerów w ilości 45 szt., umieszczenia pojemników oraz ich odbiór. Proponowana ilość pojemników wynika z doświadczenia jakie firma WTÓRPOL Sp. z o. o. nabyła w prowadzeniu zbiórek odzieży używanej na terenie Miasta Łaziska Górne.

Firma dysponuje odpowiednimi zezwoleniami, oferuje wysoki poziom odzysku. Koszty proponowanego przez firmę WTÓRPOL wynosiłyby: 6800 kg (szacowana ilość odpadu tekstylnego) x 1,0 PLN = 6800 zł netto w skali miesiąca. W związku z powyższym, pismem z dnia 05.09.2025 r. wystosowano do firmy WRÓTPOL Sp. z o. o. zapytanie dot. możliwości współpracy poprzez odbiór zużytej odzieży od przez mieszkańców Miasta Łaziska Górne w workach odbieranych spod posesji. Częstotliwość odbioru odpadów odbywałaby się 1 raz na kwartał lub 2 razy do roku. Oczekujemy na odpowiedź.

Dodatkowo, Wydział Gospodarki Mieniem i Ochrony Środowiska zwrócił się do PGKiM o wycenę zbiórki odzieży i tekstyliów w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. W wyniku otrzymanej analizy finansowej, przeprowadzenie 2 razy w roku akcji zbiórki odzieży i tekstyliów wyniosłaby 131.200,00 zł + 2.800 zł za każdą tonę odebranych odpadów w ramach tych zbiórek i zagospodarowywanych na instalacji Spółki MASTER ODPADY I ENERGIA z Tychów.

Oszacowane przez PGKiM Sp. z o. o. koszty wynikają z faktu konieczności zaangażowania w odbiór tych odpadów dodatkowego personelu, gdyż odpady te nie mogą być odbierane wraz z innymi odpadami, np. z odpadami wielkogabarytowymi. Odbiór każdego rodzaju odpadów musi się odbywać osobnym transportem, gdyż istnieje prawny zakaz mieszania odpadów komunalnych.

Mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej otrzymują cyklicznie do skrzynek pocztowych zawiadomienia firmy THT, która w wyznaczony dzień odbiera spod posesji odzież, tekstylia, obuwie oraz makulaturę.

Wpisuje się to w hierarchię postępowania z odpadami jako przygotowywanie do ponownego użycia, co jest zgodne z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach.

W załączeniu przedkładam interpelację poselską dotyczącą problemów zbierania odzieży i tekstyliów.

W odpowiedzi na ww interpelację, Ministerstwo powołuje się na dane analizy Joint Research Centre Komisji Europejskiej mimo, że dysponuje danymi ilości odpadów komunalnych wytwarzanych w Polsce w związku z otrzymywanymi rokrocznie sprawozdaniami o tychże ilościach.

Ministerstwo powinno też wiedzieć, że w Polsce brak jest instalacji do przetworzenia odzieży, która obecnie jest niskiej jakości, co wpływa również na sposób jej zagospodarowania.

Realizowanie odbierania odzieży i tekstyliów przez PGKiM Sp. z o. o. spowoduje iż będziemy mieli do czynienia z odpadem wymagającym przetworzenia, a nie z produktem, któremu będzie można nadać tzw. drugie życie i przeznaczyć go do ponownego użycia.

Stąd też prowadzona jest korespondencja z firmą WTÓRPOL, która do nas złożyła ofertę współpracy.

O wynikach tej korespondencji poinformujemy w późniejszym terminie.

Należy mieć na uwadze, iż każda zmiana w obecnie funkcjonującym systemie wiąże się z dodatkowymi kosztami, które następnie ponosi mieszkanie naszego Miasta.

*Opracowanie LEX/el. 2024 Anna Barczak komentarz praktyczny

**<https://zielona.interia.pl/smieci-plastik/news-popularne-kontenery-znikaja-z-polski-odbierajacy-ubrania-wsk,nId,22175602>

Załącznik – interpelacją Posła na Sejm RP wraz z odpowiedzią Ministerstwa Klimatu i Środowiska.